

ЗАКОН за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети

Обн., ДВ, бр. 43 от 29.04.2008 г., изм., бр. 12 от 13.02.2009 г., в сила от 1.01.2010 г. (*) - изм., бр. 32 от 28.04.2009 г., бр. 35 от 12.05.2009 г., в сила от 12.05.2009 г., бр. 77 от 1.10.2010 г., бр. 98 от 14.12.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 92 от 22.11.2011 г., доп., бр. 14 от 17.02.2012 г., в сила от 17.02.2012 г., изм., бр. 53 от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г., изм. и доп., бр. 62 от 14.08.2015 г., в сила от 14.08.2015 г., изм., бр. 101 от 22.12.2015 г., в сила от 22.12.2015 г., бр. 58 от 18.07.2017 г., в сила от 18.07.2017 г., изм. и доп., бр. 96 от 10.11.2020 г., изм., бр. 102 от 23.12.2022 г., в сила от 1.01.2023 г., бр. 102 от 8.12.2023 г.

(*) (Бел. ред. - относно влизането в сила на измененията на Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети с ДВ, бр. 12 от 13.02.2009 г., виж Параграф единствен от Закона за допълнение на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДВ, бр. 32 от 2009 г.)

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Раздел I

Предмет, цел и приложно поле

Чл. 1. Този закон урежда отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети при спазване на принципа "замърсителят плаща" и на принципа на устойчиво развитие.

Чл. 2. Със закона се определят:

1. екологичните щети и непосредствената заплаха за възникване на такива щети;
2. правомощията на органите на изпълнителната власт и правата и задълженията на операторите;
3. процедурите за избор и осъществяване на превантивни и оздравителни мерки, в т. ч. за консултации с обществеността;
4. имуществената отговорност на операторите и финансово-икономическата организация за осигуряване на дейностите за предотвратяване и отстраняване на екологични щети;
5. изискванията за сътрудничество и обмен на информация по отношение на екологични щети с други държави и с Европейската комисия.

Чл. 3. Законът се прилага в случаите на причинени екологични щети или непосредствена заплаха за възникване на екологични щети, причинени от действие или бездействие:

1. в резултат на извършване на дейности, определени в приложение № 1;
2. в резултат на извършване на дейности извън определените в приложение № 1, когато операторът или трето лице е действал виновно и с това е причинил щети върху защитени видове и природни местообитания;
3. в резултат от замърсяване с дифузен характер, когато е възможно да се установи причинна връзка между дейността на отделен оператор и непосредствена заплаха за екологични щети или причинените екологични щети от тази дейност.

Чл. 4. (1) Екологични щети по смисъла на този закон са щетите върху:

1. защитени видове и природни местообитания, които причиняват значително отрицателно въздействие върху достигането или запазването на тяхното благоприятно консервационно състояние;
2. (изм. – ДВ, бр. 101 от 2015 г., в сила от 22.12.2015 г.) води, които причиняват значително отрицателно въздействие върху:
 - а) екологичното, химичното или количественото състояние или екологичния потенциал на повърхностните и

подземните води по смисъла на Закона за водите, с изключение на отрицателните ефекти, при които се прилага чл. 156е от Закона за водите, или

б) състоянието на околната среда в морските води съгласно наредбата по чл. 135, ал. 1, т. 19 от Закона за водите, доколкото определени аспекти от екологичното състояние на морската околна среда не се уреждат от същия закон;

3. (изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) почви, които създават значителен риск за човешкото здраве в резултат на замърсяване чрез пряко или непряко въвеждане във, върху или под почвата на вещества, смеси, организми или микроорганизми.

(2) Значимостта на въздействието по ал. 1, т. 1 се оценява въз основа на базисното състояние в съответствие с критериите съгласно приложение № 2.

(3) Видът на превантивните и оздравителните мерки в предвидените от закона случаи, както и минималният размер на разходите за тяхното изпълнение се определят с наредба на министъра на околната среда и водите.

Чл. 5. Разпоредбите на този закон не се прилагат в случаите на:

1. причинени екологични щети или непосредствена заплаха за екологични щети в резултат на:

а) акт на въоръжен конфликт, действия във военни зони, гражданска война или размирици;

б) природно явление от изключителен, неизбежен или непреодолим характер;

в) дейности, чиято главна цел е да обслужват националната отбрана или международната сигурност;

г) дейности, чиято единствена цел е защита от природни бедствия;

д) инцидент, при който отговорността или обезщетението за щетите попада в обхвата на международна конвенция, определена в приложение № 3, раздел I, по която Република България е страна;

е) ядрени рискове и дейности, обхванати от Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия или причинени от инцидент или дейност, при които отговорността или обезщетението за щетите се урежда съгласно определени в приложение № 3, раздел II международни конвенции и протоколи към тях;

ж) извършване на дейности, които са разрешени съгласно чл. 31, ал. 12, т. 1 и чл. 49 от Закона за биологичното разнообразие;

2. екологични щети, когато са изминали повече от 30 години от възникването на емисиите, събитието или инцидента, причинили тези щети;

3. наличие на право на обезщетение за вреди върху здравето на физически лица, настъпили в резултат на причинени екологични щети или непосредствена заплаха за екологични щети;

4. наличие на право на обезщетение за имуществени вреди и пропуснати ползи на физически и юридически лица;

5. щети, предвидени в международни споразумения, по които Република България е страна, за които правото на обезщетение се урежда съгласно принципа на гражданската отговорност;

6. минали екологични щети, определени по реда на § 9 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда;

7. (изм. - ДВ, бр. 35 от 2009 г., в сила от 12.05.2009 г., доп., бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) дейности при обявено бедствено положение по Закона за защита при бедствия, освен когато бедственото положение е в резултат от случаи по смисъла на чл. 3.

Раздел II

Правомощия на органите на изпълнителната власт

Чл. 6. Компетентни органи по този закон са:

1. министърът на околната среда и водите;
2. директорите на регионалните инспекции по околната среда и водите (РИОСВ);
3. директорите на басейновите дирекции за управление на водите;
4. директорите на националните паркове.

Чл. 7. (1) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице:

1. издава заповед за прилагането на превантивни и оздравителни мерки в предвидените от закона случаи;
2. провежда консултации с обществеността и операторите при определяне на оздравителни мерки;
3. прилага принудителните административни мерки и налага административните наказания, предвидени в закона;
4. представява Република България пред други държави и пред Европейската комисия във връзка с процедури, свързани с екологични щети;
5. осъществява методическо ръководство и контрол на органите по чл. 6, т. 2 - 4 по прилагането на закона;
6. уведомява министъра на здравеопазването и министъра на външните работи при съмнение за риск за човешкото здраве в резултат на причинени екологични щети с трансграничен характер;
7. (изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) създава и поддържа информационна система за случаи на непосредствена заплаха за екологични щети или на причинени екологични щети, включително информация за Европейската комисия по Регламент (ЕС) 2019/1010 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно привеждането в съответствие на задълженията за докладване в рамките на законодателството, свързано с околната среда, и за изменение на регламенти (ЕО) № 166/2006 и (ЕС) № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/49/ЕО, 2004/35/ЕО, 2007/2/ЕО, 2009/147/ЕО и 2010/63/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, регламенти (ЕО) № 338/97 и (ЕО) № 2173/2005 на Съвета и Директива 86/278/ЕИО на Съвета (ОВ, L 170/115 от 25 юни 2019 г.).

(2) Министърът на околната среда и водите провежда процедурите за определяне на превантивни и оздравителни мерки, когато непосредствената заплаха за възникване на екологични щети или причинените екологични щети по чл. 4, ал. 1, т. 1 и 3 засягат територията на две или повече РИОСВ или при непосредствена заплаха или екологични щети по чл. 4, ал. 1, т. 2 на територията на повече от един район за басейново управление на водите.

(3) Министърът на околната среда и водите провежда процедурите за определяне на превантивни и оздравителни мерки, когато непосредствената заплаха за възникване на екологични щети или причинените екологични щети засягат повече от един природен ресурс.

Чл. 8. (1) Директорите на РИОСВ при възникване на непосредствена заплаха или при причинени екологични щети по чл. 4, ал. 1, т. 1 и 3:

1. извършват проверки за установяване на оператора и констатиране на непосредствената заплаха или причинените екологични щети;
2. определят представители за участие в комисиите по Закона за обществените поръчки в случаите по чл. 12, т. 4;
3. разглеждат искания на представители на обществеността за предприемане на превантивни и оздравителни мерки;
4. провеждат консултации с обществеността и с операторите при определяне на оздравителни мерки;

5. изготвят предложения до министъра на околната среда и водите за предприемане на превантивни и оздравителни мерки в предвидените в закона случаи;
6. издават заповеди за прилагането на превантивни и оздравителни мерки в предвидените в закона случаи;
7. (изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г., отм., бр. 96 от 2020 г.).

(2) Директорите на РИОСВ при непосредствена заплаха за възникване на екологични щети по чл. 4, ал. 1, т. 2 от дейности, в резултат на които се формират отпадъчни води:

1. извършват проверки за установяване на оператора и констатиране на непосредствената заплаха;
2. незабавно уведомяват директорите на басейновите дирекции в обхвата на съответния район за басейново управление;
3. издават заповед за прилагането на превантивни мерки.

Чл. 9. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Извън случаите по чл. 8, ал. 2 директорът на басейнова дирекция предприема действията по чл. 8, ал. 1, т. 1 - 6 при възникване на непосредствена заплаха или при причинени екологични щети по чл. 4, ал. 1, т. 2 в обхвата на района за басейново управление на водите.

(2) Директорът на басейнова дирекция издава заповед за определяне на оздравителните мерки при настъпили екологични щети по чл. 4, ал. 1, т. 2 от дейности по чл. 8, ал. 2.

Чл. 10. (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Директорът на национален парк предприема действия по чл. 8, ал. 1, т. 1 - 6 при непосредствена заплаха за възникване на екологични щети или при причинени екологични щети по чл. 4, ал. 1, т. 1 на територията на националния парк.

Чл. 11. (1) Изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по околна среда (ИАОС):

1. създава и поддържа бази данни на национално ниво за:
 - а) състоянието на защитените видове и природните местообитания;
 - б) екологичното, химичното и/или количественото състояние, и/или екологичния потенциал на водните тела;
 - в) състоянието на почвите;
2. осигурява информация по т. 1 на Министерството на околната среда и водите, РИОСВ, басейновите дирекции, с изключение на информацията по т. 1, буква "б", и дирекциите на национални паркове за осъществяването на функциите им по закона.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 92 от 2011 г., бр. 58 от 2017 г., в сила от 18.07.2017 г., бр. 102 от 2022 г., в сила от 1.01.2023 г., **бр. 102 от 2023 г.**) Необходимата информация по ал. 1, т. 1, буква "в" за състоянието на почвените ресурси се предоставя служебно на изпълнителния директор на ИАОС от Министерството на земеделието и храните.

(3) Необходимата информация по ал. 1, т. 1, буква "б" се предоставя на директора на ИАОС от директорите на басейновите дирекции.

Чл. 12. Областните управители:

1. подпомагат компетентните органи по чл. 6, т. 2 - 4 в рамките на своите правомощия да установят оператора, предизвикал непосредствена заплаха за възникване на екологични щети или причинил екологични щети;
2. определят длъжностните лица за участие в проверки на място в случаи на възникнала непосредствена заплаха или причинени екологични щети на територията на областта;
3. уведомяват кмета на общината, на чиято територия са причинени екологични щети;
4. възлагат прилагането на превантивни и оздравителни мерки по реда на Закона за обществените поръчки в изпълнение на заповедите на министъра на околната среда и водите в предвидените от закона случаи.

Чл. 13. Органите на изпълнителната власт обменят информация за констатирани случаи на непосредствена заплаха за екологични щети и за причинени екологични щети.

Чл. 14. Споровете за компетентност се решават от министъра на околната среда и водите.

Раздел III

Публичен регистър и предоставяне на информация

Чл. 15. (1) Министърът на околната среда и водите създава и поддържа публичен регистър на операторите, които извършват дейности по приложение № 1.

(2) Регистърът по ал. 1 съдържа информация за:

1. наименование на оператора;
2. дейност/дейности по приложение № 1, извършвани от оператора; кратко описание на всяка дейност;
3. местоположение на площадката/площадките, на които се извършва дейността (ако е приложимо);
4. адрес за кореспонденция, включително телефон, факс, електронна поща;
5. лице за връзка;
6. регионалната инспекция по околната среда и водите, на чиято територия се извършва дейността;
7. басейновата дирекция за управление на водите, в чийто район се извършва дейността.

Чл. 16. (1) Органите на изпълнителната власт, които издават лицензи, разрешителни, разрешения и удостоверения за регистрация за извършване на дейности по приложение № 1, предоставят на министъра на околната среда и водите информация за поддържане на публичния регистър по чл. 15.

(2) Органите по ал. 1 предоставят информацията в срок 60 дни от влизането в сила на съответния административен акт.

Чл. 17. (1) Операторите, които извършват дейностите по приложение № 1, с изключение на операторите, на които са издадени лицензи, разрешителни, разрешения и удостоверения за регистрация по чл. 16, ал. 1, предоставят информация на министъра на околната среда и водите за поддържане на публичния регистър по чл. 15.

(2) Операторите по ал. 1 предоставят информацията в срок 30 дни от започването на дейността.

Чл. 18. Операторът е длъжен да предостави информация, включително собствена оценка, във връзка с всяка непосредствена заплаха за екологични щети и за причинени екологични щети по искане на компетентния орган.

Чл. 19. Съдържанието на публичния регистър по чл. 15 и редът за предоставяне на информацията по чл. 16 и 17 се определят с наредба на Министерския съвет.

Чл. 19а. (Нов – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) (1) В информационната система по чл. 7, ал. 1, т. 7 се събира и обработва информация за:

1. вид на непосредствената заплаха за екологични щети или на причинените екологични щети;
2. дата на възникване на непосредствената заплаха за екологични щети или на причинените екологични щети и/или датата, на която това е установено;
3. дейност съгласно приложение № 1, в резултат на която е възникнала непосредствената заплаха за екологични щети или са причинени екологични щети;
4. дата, на която е започнала процедура за предотвратяване или отстраняване на непосредствена заплаха за

екологични щети или на причинените екологични щети;

5. заявител на процедурата по предотвратяване или отстраняване на непосредствена заплаха за екологични щети или на причинени екологични щети – отговорен оператор, компетентен орган или представител на обществеността;

6. класификационен код по Класификацията на икономическите дейности на Националния статистически институт на дейността, в резултат на която е настъпила екологичната щета;

7. образувани досъдебни производства или съдебни дела във връзка с непосредствена заплаха за екологични щети или с причинени екологични щети;

8. резултат от досъдебните производства или съдебните дела по т. 7;

9. резултат от процедурата по предотвратяване на непосредствената заплаха за екологични щети или на екологичните щети върху:

а) защитени видове и местообитания;

б) води;

в) почва;

10. резултат от процедурата по отстраняване на непосредствената заплаха за екологични щети или екологичните щети върху:

а) защитени видове и местообитания;

б) води;

в) почва;

11. дата на приключване на процедурата по предотвратяване или отстраняване на непосредствената заплаха за екологични щети или на причинените екологични щети;

12. разходи за съответните превантивни или оздравителни мерки:

а) заплатени пряко от отговорните страни;

б) възстановени впоследствие от отговорните страни;

в) невъзстановени от отговорните страни, като се посочват причините за невъзстановяването;

13. източник за заплащане на разходите;

14. прилагане на финансово осигуряване по чл. 43, 43а и 43б;

15. годишни административни разходи на компетентните органи по прилагане на закона;

16. друга информация.

(2) Информацията по ал. 1 се събира и обработва за всеки отделен случай от съответния компетентен орган по чл. 6 или от оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Достъпът до информационната система по чл. 7, ал. 1, т. 7 се осигурява чрез интернет страницата на Министерството на околната среда и водите.

Глава втора

ПРЕВАНТИВНИ И ОЗДРАВИТЕЛНИ МЕРКИ

Раздел I

Превантивни мерки

Чл. 20. (1) Операторите, в резултат на чиято дейност е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, са длъжни незабавно да предприемат превантивни мерки.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Когато непосредствената заплаха за екологични щети продължава да съществува въпреки предприетите мерки по ал. 1, операторът е длъжен незабавно писмено да информира за заплахата съответния компетентен орган по чл. 6.

(3) Информацията по ал. 2 съдържа:

1. данни за оператора;
2. мястото, териториалния обхват и вида на екологичните щети, за които съществува непосредствена заплаха да настъпят;
3. данни от протоколи от извършени анализи и измервания, доказващи нарушаване на приложимите емисионни норми и ограничения;
4. причините за непосредствената заплаха за екологични щети;
5. предприетите до момента от оператора превантивни мерки по ал. 1;
6. предложения за други превантивни мерки;
7. финансов разчет на разходите за изпълнението им.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок три дни от получаване на информацията по ал. 3 съответният компетентен орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице извършва проверка на място на фактите и обстоятелствата, свързани с непосредствената заплаха за екологични щети. При необходимост изисква от оператора допълнителна информация и съставя констативен протокол.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице може да издаде предписание и/или заповед за прилагане на превантивни мерки, различни от тези по ал. 3, т. 5 и 6.

(6) Заповедта по ал. 5 съдържа:

1. наименованието на органа, който я издава;
2. данни за оператора;
3. правните и фактическите основания за издаването ѝ;
4. превантивните мерки, които следва да бъдат предприети;
5. мотивите за прилагане на превантивните мерки;
6. срока за изпълнението на мерките по т. 4;
7. финансов разчет на разходите за изпълнението им;
8. пред кой орган и в какъв срок може да се обжалва;
9. датата на издаване и подписа на длъжностното лице, издало заповедта.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице съобщава на оператора по реда на Административнопроцесуалния кодекс заповедта по ал. 5 и я публикува на интернет страницата си в срок три дни от издаването ѝ.

(8) Заповедта по ал. 5 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(9) Обжалването на заповедта не спира изпълнението ѝ.

(10) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице удостоверява с констативен протокол от проверка пълното, качествено и в срок изпълнение на заповедта по ал. 5.

Чл. 21. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В случай на непосредствена заплаха за екологични щети, когато операторът е неизвестен, компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице в срок три дни от получаване на информацията извършва проверка на място на фактите и обстоятелствата, свързани с непосредствената заплаха за екологични щети, и съставя констативен протокол.

(2) В проверката по ал. 1 могат да участват съответните териториални органи на изпълнителната власт, на чиято територия е възникнала щетата, в съответствие с техните правомощия.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В случаите по ал. 1 компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице може съвместно с органите по ал. 2 да предприеме превантивни мерки за предотвратяване на непосредствената заплаха от екологичните щети.

Чл. 22. (1) В случаите по чл. 21, ал. 3, когато приложените превантивни мерки не са достатъчни за предотвратяване на непосредствената заплаха от екологични щети, компетентният орган по чл. 6, т. 2 - 4 или оправомощено от него лице може да представи на министъра на околната среда и водите предложение за прилагане на превантивни мерки в срок три дни от съставянето на констативния протокол.

(2) Предложението по ал. 1 съдържа:

1. мястото, териториалния обхват и вида на екологичните щети, за които съществува непосредствена заплаха да бъдат причинени;

2. засегнатата област;

3. вероятните причини за непосредствената заплаха за екологичните щети;

4. предполагаемите последствия, ако бъдат причинени екологични щети;

5. предприетите до момента превантивни мерки;

6. предложение за други превантивни мерки и срокове за изпълнението им;

7. финансов разчет на разходите за изпълнението им;

8. други обстоятелства и факти, свързани с непосредствената заплаха за екологични щети, по преценка на компетентния орган.

Чл. 23. (1) В срок 10 дни от получаване на предложение по чл. 22, ал. 2 министърът на околната среда и водите издава заповед за прилагане на превантивни мерки, която се публикува на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите.

(2) Заповедта по ал. 1 съдържа:

1. наименованието на органа, който я издава;

2. правните и фактическите основания за издаването ѝ;

3. мотивите за прилагане на превантивни мерки;

4. превантивните мерки и срока за изпълнението им;

5. финансов разчет на разходите за изпълнението им;

6. областния управител, отговорен за изпълнението им;

7. пред кой орган и в какъв срок може да се обжалва;

8. датата на издаване и подписа на длъжностното лице, издало заповедта.

(3) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице изпраща заповедта по ал. 1 на областния управител, отговорен за изпълнението на превантивните мерки.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Заповедта по ал. 1 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Обжалването на заповедта не спира нейното изпълнение.

(6) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6, т. 2 – 4, представил предложението по чл. 22, ал. 1, или оправомощено от него длъжностно лице удостоверява с констативен протокол от проверка пълното, качествено и в срок изпълнение на заповедта по ал. 1.

Чл. 24. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Когато операторът не предприеме превантивни мерки по чл. 20, ал. 1 или ако от него не може да се поиска да покрие разходите, включително разходите по чл. 37, ал. 2, министърът на околната среда и водите по предложение на компетентен орган по чл. 6, т. 2 - 4 може да издаде заповед за прилагане на превантивни мерки, определени по реда на чл. 22 и 23.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Когато операторът не предприеме превантивни мерки по чл. 20, ал. 6, т. 4 или ако от него не може да се поиска да покрие разходите, включително разходите по чл. 37, ал. 2, министърът на околната среда и водите определя със заповед областния управител, отговорен за прилагането на превантивните мерки.

Чл. 25. (Изм. - ДВ, бр. 98 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г., бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице уведомява писмено директора на съответната регионална здравна инспекция при съмнение за очакван риск за човешкото здраве в резултат на непосредствената заплаха за екологични щети по чл. 4, ал. 1, т. 2 и 3 в срок до 5 дни и посочва:

1. мястото, териториалния обхват и вида на екологичните щети, за които съществува непосредствена заплаха да бъдат причинени;
2. вероятните причини за непосредствената заплаха за екологичните щети;
3. необходимите и/или предприетите до момента превантивни мерки;
4. други обстоятелства и факти, свързани с непосредствената заплаха за екологични щети - по преценка.

Раздел II

Оздравителни мерки

Чл. 26. (1) При настъпване на екологични щети операторът е длъжен:

1. (изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) незабавно да информира съответния компетентен орган по чл. 6 за причинените екологични щети и да предприеме всички приложими мерки за контрол, улавяне, премахване на замърсителите и/или други фактори, причинили екологичните щети, с цел ограничаване или предотвратяване на последващи екологични щети, отрицателни въздействия върху човешкото здраве и последващо засягане на услуги от природните ресурси;
2. да предприеме необходимите оздравителни мерки, определени в съответствие с целите и критериите съгласно приложение № 4, одобрени по реда на чл. 29 или 32.

(2) Информацията по ал. 1 съдържа:

1. данни за оператора;
2. мястото, териториалния обхват и вида на причинените екологични щети;
3. причините за възникване на екологичните щети;
4. предполагаемите последствия от екологичните щети;

5. приложените до момента мерки по ал. 1, т. 1;

6. други обстоятелства и факти, свързани с причинените екологични щети - по преценка на оператора.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок 10 дни от причиняването на щетите операторът предлага на компетентния орган по чл. 6 необходимите оздравителни мерки, определени в съответствие с целите и критериите съгласно приложение № 4, както и финансов разчет на разходите за изпълнението им.

Чл. 27. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок три дни от получаването на информацията по чл. 26, ал. 2 компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице извършва проверка на място на фактите и обстоятелствата, свързани с причинените екологични щети, и съставя констативен протокол.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При необходимост компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице дава на оператора задължително предписание за вземане на мерки за контрол, улавяне, премахване на замърсителите и/или други фактори, причинили екологични щети, с цел ограничаване или предотвратяване на последващи екологични щети, отрицателни въздействия върху човешкото здраве и последващо засягане на услуги от природните ресурси.

Чл. 28. (1) Преди определяне на оздравителни мерки компетентният орган може да извършва проверка на място и да дава задължителни предписания, както и да изисква допълнителна информация, която операторът представя в срок 10 дни.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 може да изисква съдействие и от другите централни и териториални органи на изпълнителната власт при определяне на оздравителните мерки.

Чл. 29. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице в срок 30 дни от получаване на предложението по чл. 26, ал. 3 с проект на заповед определя оздравителните мерки, които операторът е длъжен да осъществи.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице уведомява писмено за проекта на заповед по ал. 1 областния управител на областта, на чиято територия са причинени екологичните щети, и го обявява на интернет страницата си в срок три дни от съставянето му. Обявата съдържа и покана към обществеността да представи своите препоръки и становища. Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице поставя на видно място в административната си сграда проекта на заповедта по ал. 1.

(3) Областният управител уведомява писмено за проекта на заповед по ал. 1 кмета на общината, на чиято територия са причинени екологични щети, който я публикува на интернет страницата на общината.

(4) Препоръки и становища могат да се представят писмено в срок 14 дни от публикуването на проекта на заповед.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При подготовката на заповедта за прилагане на оздравителни мерки компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице насрочва и провежда консултации с оператора за обсъждане и избор на оздравителните мерки и разходите за прилагането им, като взема под внимание и законосъобразните предложения по ал. 4.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок 7 дни от изтичането на срока по ал. 4 компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед за прилагане на оздравителни мерки.

(7) Заповедта съдържа:

1. наименованието на органа, който я издава;
2. данни за оператора;
3. правните и фактическите основания за постановяване на заповедта;
4. конкретните оздравителни мерки и срокове за прилагането им;
5. мотивите за определяне на оздравителните мерки;

6. последователност при предприемане на оздравителните мерки - в случаите по чл. 36;

7. финансов разчет на разходите за изпълнението им;

8. пред кой орган и в какъв срок може да се обжалва;

9. дата на издаване и подпис на длъжностното лице.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок три дни от издаването компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице връчва заповедта на оператора и едновременно с това я публикува на интернет страницата си.

(9) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Заповедта по ал. 6 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(10) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Обжалването на заповедта по ал. 6 не спира изпълнението ѝ.

(11) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице удостоверява с констативен протокол от проверка пълното, качествено и в срок изпълнение на заповедта по ал. 6.

Чл. 30. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При фактическа сложност за определяне на оздравителни мерки и/или при необходимост от допълнителни анализи компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице в срок 14 дни от получаване на предложението по чл. 26, ал. 3 определя срок 6 месеца, в който операторът изготвя доклад за оздравителни мерки и го представя на органа.

(2) Докладът по ал. 1 съдържа:

1. вид, териториален обхват и причини за настъпването на екологичните щети;

2. описание на базисното състояние и на състоянието след възникване на екологичната щета на природните ресурси и на ползите и услугите от природните ресурси;

3. оценка на причиненото и/или очакваното отрицателно въздействие на екологичните щети върху природните ресурси и човешкото здраве и използваните методики за тази оценка;

4. описание на предлаганите оздравителни мерки и възможните алтернативи;

5. мотиви за избора на предлаганите мерки и срокове за изпълнението им;

6. финансов разчет на разходите за изпълнението им;

7. описание на очакваните трудности при изпълнението на мерките.

(3) Операторът осигурява необходимата информация за подготовка на доклада.

(4) Органите на изпълнителната власт, както и лицата по чл. 21 от Закона за опазване на околната среда, които разполагат с необходима информация за изготвянето на доклада, са длъжни да я предоставят на оператора по реда на глава втора от Закона за опазване на околната среда.

Чл. 31. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок 14 дни от получаването на доклада по чл. 30 съответният компетентен орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице прави оценка на пълнотата на предоставената в него информация и определя с проект на заповед оздравителните мерки, които да бъдат изпълнени от оператора.

(2) При констатирани пропуски органът по ал. 1 връща на оператора доклада за допълване в срок 30 дни.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок три дни от изтичане на срока по ал. 1 или 2 компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице уведомява писмено за проекта на заповед по ал. 1 областния управител на областта, на чиято територия са причинени екологичните щети, и го обявява на интернет страницата си. Обявата съдържа покана към обществеността да представи своите препоръки и становища в

срок 14 дни. Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице поставя на видно място в административната си сграда проекта на заповед по ал. 1.

(4) Областният управител уведомява писмено за проекта на заповед по ал. 1 кмета на общината, на чиято територия са причинени екологични щети.

(5) Препоръки и становища могат да се представят писмено в срок 14 дни от публикуването на проекта за заповед.

Чл. 32. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При подготовката на заповедта за прилагане на оздравителни мерки компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице насрочва и провежда консултации с оператора за обсъждане и избор на оздравителните мерки и разходите за прилагането им, като взема под внимание и законосъобразните предложения по чл. 31, ал. 5.

(2) Органът по ал. 1 издава заповед за прилагане на оздравителни мерки в срок 30 дни от изтичането на 14-дневния срок по чл. 31, ал. 3.

(3) Заповедта съдържа реквизитите по чл. 29, ал. 7. В срок три дни от издаването ѝ съответният орган по ал. 1 връчва заповедта на оператора и едновременно с това я публикува на страницата си в интернет.

(4) Заповедта по ал. 2 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Обжалването на заповедта по ал. 2 не спира изпълнението ѝ.

(6) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице удостоверява с констативен протокол от проверка пълното, качествено и в срок изпълнение на заповедта по ал. 2.

Чл. 33. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При настъпване на екологични щети, когато операторът е неизвестен, компетентният орган по чл. 6 и чл. 12 или оправомощено от него длъжностно лице:

1. може да предприеме незабавни мерки по чл. 26, ал. 1, т. 1 в съответствие с правомощията си;

2. в срок три дни от получаване на информацията за настъпили екологични щети извършва проверка на място.

(2) В проверката по ал. 1, т. 2 участват и териториални органи на изпълнителната власт в съответствие с техните правомощия.

(3) За проверката по ал. 1, т. 2 се съставя констативен протокол.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6, т. 2 - 4 или оправомощено от него длъжностно лице в срок три дни от съставянето на протокола по ал. 3 предлага на министъра на околната среда и водите за одобряване необходимите оздравителни мерки в съответствие с целите и критериите съгласно приложение № 4.

(5) Предложението по ал. 4 съдържа:

1. мястото, териториалния обхват и вида на екологичната щета;

2. вероятните причини за екологичната щета;

3. последствията от причинените екологични щети;

4. предприетите до момента мерки по чл. 26, ал. 1, т. 1;

5. заключение относно необходимостта от допълнителни специални анализи и експертиза;

6. конкретни оздравителни мерки;

7. финансов разчет на разходите за прилагането им;

8. други обстоятелства и факти, свързани с екологичните щети - по преценка на компетентния орган.

(6) В срок 30 дни от получаване на предложението по ал. 5 министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице с проект на заповед определя оздравителните мерки.

(7) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице уведомява писмено за проекта на заповед по ал. 6 областния управител на областта, на чиято територия са причинени екологичните щети, и го обявява на интернет страницата си в срок три дни от съставянето му. Обявата съдържа и покана към обществеността да представи своите препоръки и становища. Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице поставя на видно място в административната си сграда проекта на заповед по ал. 6.

(8) Областният управител уведомява писмено за проекта на заповед по ал. 6 кмета на общината, на чиято територия са причинени екологични щети.

(9) Препоръки и становища могат да се представят писмено в срок 14 дни от публикуването на проекта на заповед.

(10) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При подготовката на заповедта за прилагане на оздравителни мерки министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице взема под внимание и законосъобразните предложения по ал. 9.

(11) В срок 7 дни от изтичането на срока по ал. 9 министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед за прилагане на оздравителни мерки. Заповедта съдържа:

1. наименованието на органа, който я издава;
2. правните и фактическите основания за издаването на заповедта;
3. конкретни оздравителни мерки и срокове за тяхното изпълнение;
4. мотивите за определяне на оздравителните мерки;
5. последователността при предприемане на оздравителните мерки - в случаите по чл. 36;
6. финансов разчет на разходите за прилагането им;
7. областния управител, отговорен за изпълнението им;
8. пред кой орган и в какъв срок може да се обжалва;
9. датата на издаване и подписа на длъжностното лице.

(12) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице изпраща заповедта по ал. 11 на областния управител, отговорен за изпълнението на оздравителните мерки.

(13) (Предишна ал. 12 – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Заповедта по ал. 11 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(14) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Обжалването на заповедта по ал. 11 не спира изпълнението ѝ.

(15) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6, т. 2 – 4, направил предложението по ал. 4, или оправомощено от него длъжностно лице удостоверява с констативен протокол от проверка пълното, качествено и в срок изпълнение на заповедта по ал. 11.

Чл. 34. (1) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Когато операторът е неизвестен и при фактическа сложност за определяне на оздравителни мерки и/или необходимост от допълнителни анализи, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице в срок 14 дни от получаване на предложението по чл. 33, ал. 5 открива процедура по възлагането на изготвяне на доклад за оздравителни мерки по реда на Закона за обществените поръчки.

(2) Изготвянето на доклада по ал. 1 се възлага на експерти с компетентност в областта на опазване на

местообитанията и защитените видове, съответно на водите и водните тела, на почвите и други, които отговарят на следните изисквания:

1. извършват или имат опит в научна и/или експертна дейност, включително изработване на експертизи, писмени консултации или екологични анализи и други в областта на опазване на местообитанията и защитените видове, водите и водните тела, почвите и други;

2. не са свързани лица по смисъла на Търговския закон;

3. не са изключвани от регистъра по чл. 83, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда.

(3) Докладът съдържа информацията по чл. 30, ал. 2 и се представя на министъра на околната среда и водите не по-късно от 6 месеца от възлагането.

(4) Органите на изпълнителната власт, както и лицата по чл. 21 от Закона за опазване на околната среда, които разполагат с необходимата информация за изготвянето на доклада, са длъжни да я предоставят на министъра на околната среда и водите по служебен път.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок 14 дни от получаването на доклада министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице прави оценка на пълнотата на предоставената в него информация и определя с проект на заповед оздравителните мерки, които да бъдат приложени.

(6) При констатирани пропуски органът по ал. 5 връща на експертите доклада за допълване в срок 30 дни.

(7) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок три дни от изтичането на сроковете по ал. 5 или 6 министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице уведомява писмено за проекта на заповед по ал. 5 областния управител на областта, на чиято територия са причинени екологични щети, и го обявява на интернет страницата си. Обявата съдържа и покана към обществеността да представи своите препоръки и становища в срок 14 дни. Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице поставя на видно място в административната сграда проекта на заповед по ал. 5.

(8) Областният управител уведомява писмено за проекта на заповед по ал. 5 кмета на общината, на чиято територия са причинени екологични щети.

(9) При подготовката на заповедта за прилагане на оздравителни мерки министърът на околната среда и водите взема под внимание законосъобразните предложения по ал. 7.

(10) В срок 30 дни от изтичането на 14-дневния срок по ал. 7 министърът на околната среда и водите издава заповед за прилагане на оздравителни мерки, която съдържа реквизитите по чл. 33, ал. 11, и едновременно с това я публикува на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите.

(11) Заповедта по ал. 10 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(12) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Обжалването на заповедта по ал. 10 не спира изпълнението ѝ.

(13) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6, т. 2 – 4, направил предложението по чл. 33, ал. 4, или оправомощено от него длъжностно лице удостоверява с констативен протокол от проверка пълното, качествено и в срок изпълнение на заповедта по ал. 10.

Чл. 35. (1) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В случаи на причинени екологични щети, когато операторът не предприеме действията по чл. 26, ал. 1, т. 1, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице предприема действия по реда на чл. 33 и 34.

(2) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В случаи на причинени екологични щети, когато операторът не успее да изпълни задълженията по чл. 26, ал. 1, чл. 27, ал. 2 и чл. 30 или ако от него не може да се поиска да покрие разходите, включително разходите по чл. 37, ал. 2, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице може да предприеме действия по реда на чл. 33 и 34.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В случаи на причинени екологични щети, когато операторът не успее да изпълни задълженията, предвидени в заповеди по чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2 или ако от него не може да се

поиска да покрие разходите, включително разходите по чл. 37, ал. 2, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице определя със заповед областен управител, отговорен за прилагането на оздравителните мерки.

Чл. 35а. (Нов – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице уведомява писмено директора на съответната регионална здравна инспекция при съмнение за очакван риск за човешкото здраве в резултат на причинени екологични щети по чл. 4, ал. 1, т. 2 и 3 в срок до 5 дни и посочва:

1. мястото, териториалния обхват и вида на причинените екологични щети;
2. вероятните причини за причинените екологични щети;
3. необходимите и/или предприетите до момента оздравителни мерки;
4. други обстоятелства и факти, свързани с екологичните щети – по преценка.

Чл. 36. (1) Операторът се смята за неизвестен до установяването му с констативен протокол от компетентния орган по чл. 6, т. 2 - 4.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В 14-дневен срок от установяването на оператора по ал. 1 министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице издава заповед, която съдържа:

1. наименование на органа, който я издава;
2. данни за оператора;
3. правните и фактическите основания за постановяване на заповедта;
4. оздравителните мерки, неизпълнени до момента на установяване на оператора, както и сроковете за изпълнението им;
5. мотиви за оздравителните мерки по т. 4;
6. последователност при предприемане на оздравителните мерки - в случаите по ал. 6;
7. финансов разчет на разходите за изпълнението на мерките по т. 4 и на предприетите до момента на установяване на оператора;
8. пред кой орган и в какъв срок може да се обжалва;
9. датата на издаване и подписа на длъжностното лице.

(3) Когато неизвестният оператор е установен, след като са изпълнени оздравителните мерки по чл. 33, ал. 11, заповедта по ал. 2 не съдържа реквизитите по т. 4 - 6.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В 7-дневен срок от издаването ѝ министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице връчва заповедта на оператора и едновременно с това я публикува на интернет страницата на Министерството на околната среда и водите.

(5) Заповедите по ал. 2 и 3 подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) В случаите на причинени няколко екологични щети, когато не може да се гарантира едновременно предприемане на оздравителните мерки, със заповедта за прилагането им компетентният орган определя тяхната последователност съобразно естеството, степента, значимостта на възникналите екологични щети и възможностите за естествено възстановяване, като се вземе предвид и рискът за човешкото здраве.

Глава трета

ИМУЩЕСТВЕНА ОТГОВОРНОСТ.

ФИНАНСОВО-ИКОНОМИЧЕСКА ОРГАНИЗАЦИЯ

Чл. 37. (1) Разходите за прилагане на превантивни и оздравителни мерки, както и на мерки по чл. 26, ал. 1, т. 1, включително разходите за възлагане на допълнителни анализи, са за сметка на операторите, в резултат на чиято дейност е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети или са причинени екологични щети, с изключение на случаите по ал. 2.

(2) Не са за сметка на оператора разходите по ал. 1, когато той докаже, че непосредствената заплаха за екологични щети или причинените екологични щети са:

1. причинени от трето лице въпреки предприемането от оператора на всички подходящи мерки за безопасност;

2. резултат от спазване на задължително предписание, издадено от орган на изпълнителната власт, с изключение на предписание, издадено след емисия или инцидент, причинени от дейностите на самия оператор.

(3) Когато операторите са изразходвали средства по ал. 1 в случаите по ал. 2, т. 1 и 2, те могат да поискат възстановяване на направените разходи.

Чл. 38. (1) Когато непосредствената заплаха или екологичната щета е в причинна връзка с дейността на двама или повече оператори, те отговарят солидарно за разходите по чл. 37, ал. 1.

(2) Разпоредбите на закона не ограничават регресните претенции между операторите по ал. 1, както и други гражданскоправни претенции на оператора срещу други лица.

(3) В случаи на възникнала непосредствена заплаха за екологични щети или причинени екологични щети при последователни оператори отговаря последният оператор, като той има право на регресен иск срещу останалите.

Чл. 39. (1) Оператор, който не е изпълнил задълженията си, предвидени в заповедите по чл. 20, ал. 5, чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2, и оператор, който е бил неизвестен към момента на определяне на превантивните и оздравителните мерки и на мерките по чл. 26, ал. 1, т. 1, или третото лице по чл. 37, ал. 2, т. 1 са длъжни да възстановят извършените от съответния орган на изпълнителната власт разходи за прилагане на мерките.

(2) Вземането на органа на изпълнителната власт за разходи по прилагане на превантивни и оздравителни мерки се ползва с право на предпочитително удовлетворение преди вземанията по чл. 136, ал. 1, т. 6 от Закона за задълженията и договорите, съответно преди вземанията по чл. 722, ал. 1, т. 6 от Търговския закон.

(3) Давността започва да тече от датата, на която превантивните и оздравителните мерки и мерките по чл. 26, ал. 1, т. 1 са завършени, или от датата, на която е идентифициран отговорният оператор или третото лице по чл. 37, ал. 2, т. 1, което от двете събития е по-късно.

Чл. 40. (1) Дължимите суми по чл. 39, ал. 1 се внасят по бюджета на органа на изпълнителната власт, извършил разходите по чл. 37, ал. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 77 от 2010 г.) Осъществяването на дейностите на органите на изпълнителната власт по закона се финансира от държавния бюджет, като със закона за държавния бюджет за съответната година се осигуряват средства по бюджета на Министерството на околната среда и водите и Министерския съвет.

Чл. 41. (1) (Изм. - ДВ, бр. 12 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г. - изм., бр. 32 от 2009 г., изм. и доп., бр. 96 от 2020 г.) Вземанията на органа на изпълнителната власт за разходи по прилагане на превантивни и оздравителни мерки по този закон са публични и се събират принудително заедно с лихвите и разходите по събирането им от публичен изпълнител по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс или по реда на Гражданския процесуален кодекс, когато са възложени на съдебен изпълнител.

(2) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В срок 14 дни от издаването на констативния протокол от компетентния орган по чл. 6, т. 2 – 4 или от оправомощено от него длъжностно лице за изпълнението на заповед по чл. 20, ал. 5 в случаите по чл. 23, ал. 1, чл. 24, ал. 2, чл. 29, ал. 6, чл. 33, ал. 11, чл. 34, ал. 10 и чл. 35, ал. 3 областният управител представя в Министерството на околната среда и водите документи, удостоверяващи изпълнението на заповедта.

(3) (Предишна ал. 2, доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице издава акт за установяване на публично държавно вземане по ал. 1 въз основа на документите по ал. 2. В акта се съдържа и покана за доброволно изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Чл. 42. Органът на изпълнителната власт може да реши да не си възстанови изразходените средства, когато разходите по възстановяването ще бъдат по-големи от сумата, която ще бъде възстановена.

Чл. 43. (1) Операторите, осъществяващи дейности съгласно приложение № 1, осигуряват финансово изпълнението на превантивните и оздравителните мерки в предвидените от закона случаи чрез поне един от следните начини:

1. (в сила от 1.01.2011 г. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) застрахователна полица;
2. банкова гаранция;
3. ипотека върху недвижими имоти и/или вещни права върху тях;
4. залог върху вземания, движими вещи или ценни книжа.

(2) (В сила от 1.01.2011 г. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Операторите, осъществяващи дейности съгласно приложение № 1, могат да представят в Министерството на околната среда и водите застрахователна полица в полза на Министерството на околната среда и водите за покриване на риска от възникване на непосредствена заплаха или настъпване на екологична щета в 7-дневен срок от сключването на договора за застраховка.

(3) (В сила от 1.01.2011 г. - ДВ, бр. 43 от 2008 г.) Размерът на застрахователната сума по договора за застраховка е не по-малък от 50 000 лв.

(4) При възникнала непосредствена заплаха или причинена екологична щета, когато не е сключил договор за застраховка, операторът представя в Министерството на околната среда и водите обезпечение по ал. 1, т. 2 - 4 на размера на разходите за превантивни и оздравителни мерки, определен в заповедите по чл. 20, ал. 5, чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2.

(5) (Нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При възникнала непосредствена заплаха или причинена екологична щета, когато операторът е сключил договор за застраховка, който не покрива размера на разходите за превантивни и оздравителни мерки, определен в заповедите по чл. 20, ал. 5, чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2, операторът представя в Министерството на околната среда и водите поне едно от обезпеченията по ал. 1, т. 2 – 4 до необезпечения размер на разходите.

Чл. 43а. (Нов – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) (1) В случаите по чл. 3, т. 2 операторът или третото лице осигуряват финансово изпълнението на оздравителните мерки чрез поне един от следните начини:

1. банкова гаранция;
2. ипотека върху недвижими имоти и/или вещни права върху тях;
3. залог върху вземания, движими вещи или ценни книжа.

(2) Обезпечението по ал. 1 се представя в Министерството на околната среда и водите в 7-дневен срок от съобщаване на заповедите по чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2.

(3) Банковата гаранция по ал. 1, т. 1 се учредява за срока, определен в заповедите по чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2.

Чл. 43б. (Нов – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) (1) В случаите по чл. 3, т. 3 операторът осигурява финансово изпълнението на превантивните и оздравителните мерки чрез поне един от следните начини:

1. банкова гаранция;
2. ипотека върху недвижими имоти и/или вещни права върху тях;
3. залог върху вземания, движими вещи или ценни книжа.

(2) Обезпечението по ал. 1 се представя в Министерството на околната среда и водите в 7-дневен срок от съобщаване на заповедите по чл. 20, ал. 5, чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2.

(3) Банковата гаранция по ал. 1, т. 1 се учредява за срока, определен в заповедите по чл. 20, ал. 5, чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2.

Чл. 44. (1) Обезпечението по чл. 43, ал. 1, т. 2 - 4 се представя в 7-дневен срок от съобщаването на заповедите по чл. 20, ал. 5, чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2.

(2) Банковата гаранция се учредява за срока, определен в заповедите по ал. 1.

Чл. 45. (1) Обезпеченията по чл. 43, ал. 1, т. 2 - 4 се реализират от Министерството на околната среда и водите при:

1. неизпълнение, забавено или лошо изпълнение на превантивните и оздравителните мерки, определени в заповедите по чл. 20, ал. 5, чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2;

2. неплатежоспособност на оператора.

(2) При настъпване на обстоятелствата по ал. 1 Министерството на околната среда и водите има право да иска изплащане на застрахователното обезщетение.

Чл. 46. (1) Банковата гаранция се освобождава, а вписването на ипотеката или залога се заличава в 10-дневен срок след окончателното приемане на осъществяваните мерки по съответния ред.

(2) В случай че в срока по ал. 1 обезпеченията не са освободени/заличени, операторът може да предприеме действия по освобождаването им.

Глава четвърта

ИСКАНЕ ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ДЕЙСТВИЯ

Чл. 47. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Всяко физическо или юридическо лице, което е засегнато или е възможно да бъде засегнато от екологичните щети, или има достатъчен интерес при вземането на решение за отстраняване на екологични щети или твърди, че е нарушено негово право, може да иска от компетентен орган по чл. 6 да започне процедура за определяне и прилагане на оздравителни мерки.

(2) За неправителствени природозащитни организации не се изисква доказване на обстоятелствата по ал. 1.

(3) Лицето по ал. 1 подава заявление, което съдържа следните данни:

1. адрес за кореспонденция;

2. място, териториален обхват и вид на причинените екологични щети;

3. данни за оператора, причинил екологичните щети, ако е известен;

4. действителни или предполагаеми причини за настъпването на екологичните щети;

5. нарушено право на заявителя или достатъчен интерес при вземането на решение за отстраняване на екологични щети;

6. видими и/или предполагаеми последствия от екологичните щети;

7. препоръки за предприемането на съответни оздравителни мерки, ако лицето има такива;

8. други обстоятелства и факти, подкрепящи информацията и наблюденията във връзка с причинените екологични щети.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице разглежда искането в 7-дневен срок от получаване на заявлението. Когато предоставената информация по ал. 3

не е пълна, органът връща заявлението с указание каква информация да бъде допълнена от заявителя.

(5) Заявителят предоставя допълнителната информация по ал. 4 в 7-дневен срок от получаване на указанието.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Когато заявителят не предостави допълнителната информация в срока по ал. 5, компетентният орган по чл. 6 оставя искането без разглеждане.

Чл. 48. (1) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Когато информацията в заявлението е достатъчна или допълнена по реда на чл. 47, ал. 4, компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице в 14-дневен срок от получаването ѝ извършва проверка на място.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Когато в резултат от извършената проверка се докаже, че е настъпила екологична щета, и когато операторът е известен, компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице препраща искането до оператора и му дава възможност да представи становище по искането в 14-дневен срок от получаването му.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) След извършване на проверката по ал. 1, когато операторът е неизвестен, или след изтичане на срока по ал. 2 компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице:

1. открива процедура по определяне на оздравителни мерки по реда на глава втора, раздел II, или

2. издава заповед за отказ за прилагане на оздравителни мерки, в която посочва мотивите за това, и я публикува на интернет страницата си.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Компетентният орган по чл. 6 или оправомощено от него длъжностно лице писмено уведомява лицето по чл. 47, ал. 1 и оператора за предприетите действия по ал. 3, т. 2 в 7-дневен срок.

(5) Заповедта за отказ по ал. 3, т. 2 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава пета

СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ДЪРЖАВИ И ДОКЛАДВАНЕ ДО ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

Раздел I

Сътрудничество с други държави

Чл. 49. (1) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При непосредствена заплаха за екологични щети или при причинени екологични щети от дейности, извършвани на територията на Република България, които засягат или се предполага, че могат да засегнат една или няколко други държави, компетентният орган по чл. 6, т. 2 - 4 или оправомощено от него длъжностно лице уведомява незабавно министъра на околната среда и водите, като му предоставя информацията по чл. 20, ал. 3 или чл. 26, ал. 2.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) В случаите по ал. 1, когато засегнатата държава или държави са членки на Европейския съюз, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице незабавно уведомява засегнатата държава или държави - членки на Европейския съюз, като предоставя информацията по ал. 1 и информация за процедурите съгласно закона и:

1. при поискване от компетентните органи на другата държава или държави - членки на Европейския съюз, предоставя допълнителна информация;

2. представлява Република България при искане от държава - членка на Европейския съюз, за възстановяване на разходите, които са направени от компетентните органи на тази държава за осъществяването на превантивни или оздравителни мерки на нейната територия.

Чл. 50. (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При непосредствена заплаха за екологични щети или при причинени екологични щети на територията на Република България от дейности, извършвани на територията на държава - членка на Европейския съюз, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице:

1. изисква от компетентния орган на тази държава информация, свързана с екологичните щети, и информация за съответните национални процедури на тази държава;
2. изпраща до компетентния орган на тази държава становище относно информацията по т. 1, включително препоръки за приемане на превантивни и оздравителни мерки;
3. разпорежда прилагането на превантивни и оздравителни мерки на територията на Република България в съответствие с процедурите, предвидени в закона;
4. може да предприема необходимите действия по отношение на тази държава за възстановяване на разходите, направени при прилагането на превантивни или оздравителни мерки на територията на Република България.

Чл. 51. (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) При установяване на непосредствена заплаха за екологични щети или при причинени екологични щети на територията на Република България от дейности, извършвани на територията на държава - членка на Европейския съюз, министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице предоставя на Европейската комисия информация за:

1. мястото, териториалния обхват и вида на причинените екологични щети или на екологичните щети, за които съществува непосредствена заплаха да бъдат причинени;
2. причините за непосредствената заплаха или за причиняването на екологичните щети;
3. предполагаемите последствия от екологичните щети;
4. препоръките за превантивни или оздравителни мерки;
5. предприетите до момента превантивни или оздравителни мерки;
6. други обстоятелства и факти, свързани с причинените екологични щети или с действията по предотвратяване причиняването на екологичните щети.

Чл. 52. (1) В случай на непосредствена заплаха за екологични щети или на причинени екологични щети от дейности, извършвани на територията на Република България, които засягат или могат да засегнат друга държава, която не е членка на Европейския съюз, се прилагат процедурите, предвидени в договор между Република България и съответната държава.

(2) В случаите по ал. 1, когато няма сключен договор със съответната държава, министърът на околната среда и водите съгласувано с министъра на външните работи може да предприеме действия по чл. 49, ал. 2.

Чл. 53. В случай на непосредствена заплаха за екологични щети или на причинени екологични щети на територията на Република България от дейности, извършвани на територията на друга държава, която не е членка на Европейския съюз, процедурите на закона се прилагат, доколкото в договор между Република България и съответната държава не е предвидено друго.

Чл. 54. Компетентен орган в случаите по чл. 52 и 53 е министърът на околната среда и водите, ако в съответния международен договор не е предвидено друго.

Раздел II

Информация до Европейската комисия (Загл. изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.)

Чл. 55. (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) (1) Министърът на околната среда и водите или оправомощено от него длъжностно лице предоставя на Европейската комисия за всеки отделен случай на екологична щета следната информация:

1. вид на екологичната щета по смисъла на чл. 4, ал. 1, дата на възникване и/или констатиране на щетата;
2. описание на дейността в съответствие с приложение № 1;

3. всяка друга информация, имаща отношение относно опита, натрупан при прилагането на закона.

(2) Информацията по ал. 1 се събира и обработва в информационната система по чл. 7, ал. 1, т. 7.

Глава шеста

КОНТРОЛ

Чл. 56. (1) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Министърът на околната среда и водите или оправомощени от него длъжностни лица осъществяват контрол за прилагането на постановените превантивни мерки, всички приложими мерки за контрол, улавяне, премахване на замърсителите и/или други фактори, причинили екологични щети, и за прилагането на постановените оздравителни мерки, както и удостоверяване на пълното, качествено и в срок изпълнение на заповедите по глава втора и/или четвърта.

(2) Директорите на РИОСВ, директорите на басейновите дирекции, директорите на националните паркове или оправомощени от тях длъжностни лица в съответствие с компетенциите им по чл. 8, 9, 10 и 12 осъществяват контрол върху дейността на операторите за:

1. изпълнение на задълженията им по закона;

2. изпълнение на предписанията, дадени от компетентните органи;

3. прилагане на превантивните мерки;

4. прилагане на постановените оздравителни мерки;

5. предоставянето на информация;

6. изготвянето и представянето от операторите на доклади;

7. (нова – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) удостоверяване на пълното, качествено и в срок изпълнение на заповедите по глава втора и/или четвърта.

(3) При непосредствена заплаха за екологични щети или в случай на причинени екологични щети всяко физическо и юридическо лице е длъжно да осигури незабавен достъп до всички обекти за извършване на проверка и да окаже съдействие на органите по ал. 1 за измервания, за вземане на проби и събиране на необходимата информация за изпълнение на задълженията им по закона.

Чл. 57. (1) Контролът по чл. 56, ал. 1 се осъществява чрез извършване на проверки на място и по документи, наблюдения и измервания.

(2) Контролът включва достъп до:

1. данните от собствения мониторинг на обекта, извършван от оператора;

2. информацията, свързана с производствената дейност на обекта;

3. имотите и съоръженията, които са държавна, общинска и частна собственост.

(3) По време на извършването на контрола длъжностни лица, определени от органите по чл. 56, ал. 1 и 2, съставят констативни протоколи.

(4) В протоколите по ал. 3 се отразяват констатираните факти и обстоятелства и се дават задължителни предписания с посочване на срокове и отговорници за изпълнението им.

Глава седма

**ПРИНУДИТЕЛНИ АДМИНИСТРАТИВНИ МЕРКИ И
АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНА
ОТГОВОРНОСТ**

Чл. 58. (1) Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ, директорите на басейновите дирекции и директорите на националните паркове или оправомощени от тях длъжностни лица в съответствие с компетенциите им по закона налагат принудителни административни мерки при възникване на непосредствена заплаха за екологични щети или при причинени екологични щети.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) За неизпълнение на задълженията по този закон компетентните органи по чл. 6 могат да издават заповеди за прилагане на принудителни административни мерки и да налагат административни наказания.

Чл. 59. (1) Принудителните административни мерки са:

1. спиране дейността на операторите, непосредствено свързана с настъпването на екологичните щети;
2. спиране достъпа до територии на собствениците и ползвателите;
3. налагане на забрани или ограничения за ползване на водите.

(2) При прилагане на принудителни административни мерки министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ, директорите на басейновите дирекции и директорите на националните паркове или оправомощени от тях длъжностни лица със съдействието на областния управител спират с мотивирана заповед дейността на операторите, причинила екологични щети, както и достъпа до територии на собствениците и ползвателите, включително чрез пломбиране или запечатване.

(3) Маркировката на пломбата и начинът на пломбиране и запечатване по ал. 2 се утвърждават със заповед на министъра на околната среда и водите по чл. 159, ал. 3 от Закона за опазване на околната среда.

(4) В случаи на причинени екологични щети върху води и водни обекти компетентният орган може да прекрати водовземаването и/или ползването на водните обекти.

Чл. 60. (1) Прилагането на принудителна административна мярка се извършва с мотивирана заповед на съответния компетентен орган.

(2) В заповедта по ал. 1 се определят видът на принудителната административна мярка и начинът на прилагането ѝ.

(3) Заповедта по ал. 1 се връчва на заинтересованото лице по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) Заповедта по ал. 1 може да се обжалва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) Обжалването на заповедта по ал. 1 не спира изпълнението ѝ.

Чл. 61. (1) Оператор, който не предостави в срок поискана информация, включително допълнителна информация от компетентен орган по чл. 6, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 1000 до 3000 лв.

(2) Оператор, който не предостави на съответния компетентен орган информация по чл. 20, ал. 3 и чл. 26, ал. 2, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв.

(3) Оператор, който предостави на компетентен орган невярна или подвеждаща информация, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 2000 до 6000 лв.

(4) При повторно нарушение размерът на глобата или имуществената санкция е в двойния размер по ал. 1, 2 или 3.

Чл. 62. Оператор, който незабавно не предприеме мерките по чл. 20 и чл. 26, ал. 1, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 10 000 до 30 000 лв.

Чл. 63. (1) Оператор, който не представи в определения от компетентния орган срок доклад по чл. 30, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 1000 до 3000 лв.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Експерт по чл. 34, ал. 2, който не представи в определения от министъра на околната среда и водите срок доклад по чл. 34, ал. 1, се наказва с глоба в размер от 500 до 1500 лв.

Чл. 64. Оператор, който не изпълни предписание, издадено от съответния компетентен орган, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 5000 до 15 000 лв.

Чл. 65. (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Оператор, който не изпълни заповедите по чл. 20, ал. 6, чл. 29, ал. 6 и чл. 32, ал. 2, се наказва с глоба или с имуществена санкция в двойния размер на разходите за предприемане на превантивни или оздравителни мерки.

Чл. 66. Оператор, който не изпълни задължението си по чл. 43, ал. 1, се наказва с глоба или с имуществена санкция в размер от 10 000 до 30 000 лв.

Чл. 67. (1) Длъжностно лице, което не допусне на територията на проверяван обект контролен орган, извършващ проверка, измерване или вземане на проба, се наказва с глоба в размер от 2000 до 6000 лв.

(2) В случаите по ал. 1 съответният оператор - юридическо лице или едноличен търговец, се наказва с имуществена санкция в размер от 5000 до 15 000 лв.

Чл. 68. (1) За нарушение по този закон, което не съставлява престъпление, виновното длъжностно лице се наказва с глоба в размер от 1000 до 3000 лв., а на оператора се налага глоба или имуществена санкция в размер от 1000 до 3000 лв.

(2) При повторно нарушение се налага глоба, съответно имуществена санкция, в двоен размер на първоначално наложената.

Чл. 69. Актовете, с които се установяват административните нарушения, се съставят от длъжностни лица, оправомощени от министъра на околната среда и водите, директорите на РИОСВ, директорите на басейновите дирекции или директорите на националните паркове.

Чл. 70. (Доп. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Наказателните постановления се издават от министъра на околната среда и водите или от оправомощено от него длъжностно лице, директорите на РИОСВ, директорите на басейновите дирекции или директорите на националните паркове по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 71. Глобите и/или имуществените санкции по този закон постъпват по бюджета на Министерството на околната среда и водите.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. По смисъла на този закон:

1. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) "Базисно състояние" е състоянието по време на щетите на природните ресурси и услуги, които биха били налице, ако не бяха настъпили екологичните щети, оценено въз основа на най-добрата налична информация.

2. "Благоприятно консервационно състояние на природно местообитание" е благоприятното състояние на природно местообитание по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

3. "Благоприятно консервационно състояние на вид" е благоприятното състояние на вида по смисъла на Закона за биологичното разнообразие.

4. "Води" са всички води по смисъла на Закона за водите.

5. "Възстановяване", включително "естествено възстановяване", е:

а) връщането на увредените природни ресурси и/или засегнати услуги от тях до базисното състояние на води, водни тела, местообитания и защитени видове, или

б) отстраняването на рисковете за човешкото здраве от щети върху почвата.

6. "Дейност" е дейност, извършвана като част от икономическа дейност, бизнес или начинание, независимо дали е от частен или обществен характер, със стопанска или с нестопанска цел.
7. "Допълнително отстраняване" са всички оздравителни мерки, които са взети във връзка с природни ресурси и/или услуги, за да компенсират факта, че първичното отстраняване не води до пълно възстановяване на увредените природни ресурси и/или услуги.
8. "Екологично състояние на води" и "екологичен потенциал" е състоянието на водите, определено в Закона за водите.
9. (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) "Емисия" е освобождаването в околната среда в резултат на човешка дейност на вещества, смеси, организми или микроорганизми.
10. "Замърсяване с дифузен характер" е изпускането на вещество в атмосферата от дифузен източник по смисъла на Протокола към Конвенцията от 1979 г. за трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния за намаляване на подкиселяването, еутрофикацията и тропосферния озон (ратифициран със закон - ДВ, бр. 38 от 2005 г.) (ДВ, бр. 93 от 2005 г.).
11. "Защитени видове" са видовете, определени в приложение № 3 към Закона за биологичното разнообразие.
12. "Компенсаторно отстраняване" е всяко действие, което се предприема, за да се компенсират междинните загуби на природни ресурси и/или услуги, които възникват от датата на причиняване на щетите, докато първичното отстраняване достигне пълния си ефект.
13. "Консервационно състояние на природно местообитание" е съвкупността от въздействията върху едно естествено местообитание и типичните за него видове, които могат да повлияят за дълъг период от време върху неговото естествено разпространение, структура и функции, както и върху оцеляването на типичните за него видове, в зависимост от случая, на европейската територия на държавите членки, за които се прилага Договорът за създаване на Европейската общност, или на територията на държава членка, или на естествения ареал на този вид.
14. "Консервационно състояние на вид" е съвкупността от въздействията върху този вид, които могат да повлияят върху дългосрочното разпространение и разнообразие на неговите популации, в зависимост от случая, на европейската територия на държавите членки, за които се прилага Договорът за създаване на Европейската общност, или на територията на държава членка, или на естествения ареал на този вид.
15. "Междинни загуби" са загубите, които са резултат от факта, че увредените природни ресурси и/или услуги не са в състояние да изпълняват своите екологични функции или да предоставят услуги на други природни ресурси или на обществото, докато не бъдат проведени първичните или допълнителните мерки. Тук не се включват финансови компенсации за граждани.
16. "Минни отпадъци" са технологичните отпадъци, произведени от миннодобивните предприятия при проучването, добива и първичната преработка (обогатяване) на подземни богатства.
17. "Непосредствена заплаха за екологични щети" е достатъчната вероятност за възникването на екологични щети в близко бъдеще.
18. "Оздравителни мерки" са действие или комбинация от действия, целящи възстановяване на увредени природни ресурси и/или нарушени ползи и услуги от тях в резултат на причинени екологични щети или целящи да осигурят равностойна алтернатива на тези ресурси или на ползите и услугите от тях.
19. "Оператор" е:
 - а) физическо лице, търговец по смисъла на Търговския закон, кооперация по Закона за кооперациите, лице по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, дружество по Закона за задълженията и договорите, бюджетно предприятие по смисъла на Закона за счетоводството, държавно предприятие, което не е образувано по Търговския закон;
 - б) физическо лице, търговец или юридическо лице с нестопанска цел, или бюджетно предприятие по смисъла на националното законодателство на друга държава, което извършва дейност на територията на Република

България, включително в случаите, когато са му делегирани права за извършване на такава дейност или притежава разрешително, разрешение или лиценз за дейност.

20. "Почви" е понятие по смисъла на § 1, т. 14 от допълнителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда.

21. "Превантивни мерки" са мерките, предприети в отговор на събитие, действие или бездействие, създадо непосредствена заплаха за екологични щети, с оглед предотвратяването или свеждането до минимум на тези щети.

22. "Природен ресурс" са защитени видове и природни местообитания, води, водни тела и почви.

23. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) "Природни местообитания" са местообитания съгласно приложение № 1 и местообитания на видове съгласно приложение № 2 към Закона за биологичното разнообразие.

24. "Първично отстраняване" са всички оздравителни мерки, които връщат увредените природни ресурси и/или нарушени услуги до или към базисното им състояние.

25. "Разходи" са разходите за прилагане на закона, включително разходи за осъществяване на превантивни и оздравителни мерки, административни разходи на компетентните органи по прилагането на закона, в т. ч. за възлагане на анализи и експертизи, за изготвяне на доклади за оздравителни мерки, разходи за информационни системи и бази данни, и разходи за наблюдение и контрол.

26. "Услуги" и "услуги от природни ресурси" са функциите, изпълнявани от един природен ресурс в полза на друг природен ресурс или на обществото.

27. "Щета" е измерима отрицателна промяна в състоянието на природен ресурс или измеримо засягане на услуга от природен ресурс, настъпила в резултат на пряко или непряко въздействие или бездействие.

28. "Най-добра налична информация" е най-добрата налична първична информация и наличната първично обработена информация по смисъла на § 1, т. 7 и 9 от допълнителните разпоредби на Закона за опазване на околната среда.

§ 2. Законът въвежда изискванията на Директива 2004/35/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно екологичната отговорност по отношение на предотвратяването и отстраняването на екологични щети.

§ 2а. (Нов – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Законът предвижда мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2019/1010 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 г. относно привеждането в съответствие на задълженията за докладване в рамките на законодателството, свързано с околната среда, и за изменение на регламенти (ЕО) № 166/2006 и (ЕС) № 995/2010 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/49/ЕО, 2004/35/ЕО, 2007/2/ЕО, 2009/147/ЕО и 2010/63/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, регламенти (ЕО) № 338/97 и (ЕО) № 2173/2005 на Съвета и Директива 86/278/ЕИО на Съвета.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. (1) Министърът на околната среда и водите издава наредбата по чл. 4, ал. 3 в срок до три месеца от влизането в сила на закона.

(2) Министерският съвет приема наредбата по чл. 19 в срок до 6 месеца от влизането в сила на закона.

§ 4. Операторите по чл. 17, ал. 1, осъществяващи дейности съгласно приложение № 1, и органите по чл. 16, ал. 1 предоставят информацията, определена с наредбата по чл. 19, в срок до два месеца от влизането ѝ в сила.

§ 5. Разпоредбите на чл. 43, ал. 1, т. 1 и ал. 2 и 3 влизат в сила от 1 януари 2011 г.

§ 6. Разпоредбите на този закон не се прилагат за екологични щети:

1. причинени преди влизането в сила на закона;

2. причинени след влизането в сила на закона, когато те са в резултат на конкретна дейност, приключила преди тази дата.

§ 7. (Изм. – ДВ, бр. 96 от 2020 г.) Информацията по чл. 55, ал. 1 се предоставя на Европейската комисия в срок до 30 април 2022 г. и на всеки 5 години от тази дата.

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 16 април 2008 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Приложение 1

към чл. 3, т. 1

(Доп. - ДВ, бр. 14 от 2012 г.,

в сила от 17.02.2012 г.,

изм., бр. 53 от 2012 г.,

в сила от 13.07.2012 г.,

изм. и доп., бр. 62 от 2015 г.,

в сила от 14.08.2015 г.,

изм., бр. 96 от 2020 г.)

1. Експлоатация на инсталации и съоръжения, за които се изисква

издаване на комплексно разрешително по чл. 117 от Закона за опазване на околната среда, с изключение на инсталациите и съоръженията или частите от

тях, използвани за изследователска работа, разработки и изпитания на нови продукти и процеси.

2. За дейности по събиране, транспортиране, оползотворяване или

обезвреждане на отпадъци, в т.ч. опасни отпадъци, за които се изисква

разрешение или регистрационен документ съгласно Закона за управление на отпадъците.

3. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) Извършване

на дейности по използване на водите и водните обекти, в т.ч.:

а) всички зауствания в повърхностни води на отпадъчни води, с които се изпускат

опасни вещества, посочени в наредбите по чл. 135, ал. 1, т. 9 и 17 от Закона за водите, за които се изисква предварително регламентиране в издаваните разрешителни

за заустване съгласно Закона за водите и в комплексните разрешителни по Закона за опазване на околната среда;

б) отвеждания на вещества в подземните води, инжектиране на замърсители в

подземните води, водовземане и завиряване на воден обект, за които се изисква

издаване на разрешително по смисъла на Закона за водите.

4. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г., изм.,

бр. 96 от 2020 г.) Извършване на дейности по производство, употреба,

съхранение, обработка, пълнене и изпускане в околната среда на химични

вещества и смеси, класифицирани по Регламент (ЕО) 1272/2008 на Европейския

парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО и за изменение на Регламент (ЕО) 1907/2006 (ОВ, L 353/1 от 31 декември 2008 г.).

5. Извършване на дейности по производство, употреба, съхранение, обработка, пълнене и изпускане в околната среда на продукти за растителна защита по смисъла на Закона за защита на растенията.

6. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) Извършване на дейности по производство, употреба, съхранение, обработка, пълнене и изпускане в околната среда на биоциди по смисъла на Закона за защита от вредното въздействиена химичните вещества и смеси.

7. Извършване на дейности по превоз на опасни товари по смисъла на Закона за автомобилните превози, Закона за железопътния транспорт, Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България и Закона за гражданското въздухоплаване.

8. Извършване на дейности по работа с генетично модифицирани организми (ГМО) в контролирани условия, освобождаване на ГМО в околната среда, пускане на пазара на ГМО или комбинация от тях като продукти или съставка на продукти, пренасяне на ГМО, внос, износ и транзит на ГМО по смисъла на Закона за генетично модифицирани организми, за които дейности се изисква разрешение в съответствие със Закона за генетично модифицирани организми.

9. (Изм. - ДВ, бр. 53 от 2012 г., в сила от 13.07.2012 г., бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) Извършване на дейности по превоз на отпадъци, в т.ч. внос, износ и транзит на отпадъци по смисъла на глава пета, раздел IV от Закона за управление на отпадъците.

10. (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14.08.2015 г.) Извършване на дейности по управление на минните отпадъци съгласно Закона за подземните богатства.

11. (Нова - ДВ, бр. 14 от 2012 г., в сила от 17.02.2012 г.) Експлоатация на места за съхранение в съответствие със Закона за съхранение на въглероден диоксид в земните недра.

Приложение 2

към чл. 4, ал. 2

1. Значимостта на щетите, които оказват отрицателно въздействие върху достигането или поддържането на благоприятно консервационно състояние на местообитанията или видовете, се оценява спрямо консервационния статус към момента на нанасяне на щетите, услугите, предлагани чрез ползите, които произвеждат, и капацитета им за естествено възстановяване.

2. Значимите отрицателни промени в базисното състояние се определят

чрез измерими данни като:

2.1. брой на индивидите, тяхната гъстота и заемана територия;

2.2. роля на конкретните индивиди или на увредения район по отношение на видовете или опазването на местообитанието, редкостта на видовете или местообитанието (с местно/регионално/национално значение, включително на ниво Европейска общност);

2.3. капацитет на вида за размножаване (съгласно динамиката, характерна за този вид или за тази популация), неговата жизнеспособност или капацитет на местообитанието за естествено възстановяване (съгласно динамиката, характерна за типичните видове или техните популации);

2.4. капацитет на вида или местообитанието за възстановяване в кратък срок след възникване на щетите до състояние, смятано за равностойно или превъзхождащо базисното, достигнато единствено чрез динамиката на видовете или местообитанието без друга намеса, освен повишаването на защитните мерки.

3. Щетите с доказано въздействие върху човешкото здраве се класифицират като значителни щети.

4. Не се класифицират като значителни щети:

4.1. отрицателни промени, които са по-малки от естествените изменения, смятани за нормални за въпросните видове или местообитание;

4.2. отрицателни промени, дължащи се на естествени причини или произтичащи от намеса, свързана с нормалното управление на обектите, както е дефинирано в описанието на местообитанието или както е било извършвано по-рано от собствениците или операторите;

4.3. щети върху видове или местообитания, за които е установено, че ще се възстановят в кратък срок и без намеса до базисното си състояние или до състояние, смятано за равностойно или превъзхождащо базисното, достигнато единствено посредством динамиката на видовете или местообитанието.

Приложение 3

към чл. 5, т. 1, букви "д" и "е"

Раздел I

1. Международна конвенция от 27 ноември 1992 г. за гражданска отговорност за щети от замърсяване с нефт.

2. Международна конвенция от 27 ноември 1992 г. за създаване на Международен фонд за обезщетение при щети, причинени от замърсяване с нефт.

3. Международна конвенция от 23 март 2001 г. за гражданската отговорност за щети, нанесени от замърсяване с параходно гориво.

4. Международна конвенция от 3 май 1996 г. за отговорността и компенсациите за щети, свързани с превоза на опасни и вредни вещества по море.

5. Конвенция от 10 октомври 1989 г. за гражданската отговорност за щети, причинени по време на превоз на опасни стоки с шосеен транспорт, железопътен транспорт и съдове за вътрешна навигация.

Раздел II

1. Парижка конвенция от 29 юли 1960 г. за отговорността на трети лица в областта на атомната енергия и Допълнителна Брюкселска конвенция от 31 януари 1963 г.

2. Виенска конвенция от 21 май 1963 г. за гражданска отговорност за ядрена вреда.

3. Конвенция от 12 септември 1997 г. за допълнителните компенсации за ядрена вреда.

4. Съвместен протокол от 21 септември 1988 г. относно прилагането на Виенската конвенция и Парижката конвенция.

5. Брюкселска конвенция от 17 декември 1971 г. относно гражданската отговорност в областта на превоза по море на ядрен материал.

Приложение 4

към чл. 26, ал. 1, т. 2

1. Цели и критерии за отстраняване на щети върху води или защитени видове или естествени местообитания.

Отстраняването на екологични щети, нанесени на води, защитени видове или естествени местообитания, се постига чрез възстановяването на околната среда до нейното базисно състояние чрез първично, допълнително и компенсаторно отстраняване.

Когато първичното отстраняване не доведе до възстановяване на околната среда до базисното ѝ състояние, се пристъпва към допълнително отстраняване. Освен това се предприема компенсаторно отстраняване, за да се компенсират междинните загуби. Отстраняването на екологични щети, когато се отнася за щети върху води или защитени видове или естествени местообитания, също така предполага отстраняването на значимите рискове за оказване на отрицателно въздействие върху човешкото здраве.

1.1. Цели на отстраняването:

Цел на първичното отстраняване

1.1.1. Целта на първичното отстраняване е да се върнат увредените

природни ресурси и/или услуги до или към базисното им състояние.

Цел на допълнителното отстраняване

1.1.2. Когато увредените природни ресурси и/или услуги не се върнат до своето базисно състояние, се предприема допълнително отстраняване. Целта на допълнителното отстраняване е да се осигури сходно ниво на природни ресурси и/или услуги, включително, както е подходящо, на алтернативно място, каквото би било осигурено, ако увреденото място се бе върнало към базисното си състояние. Когато е възможно и уместно, алтернативното място трябва да е географски свързано с увреденото място, като се вземат предвид интересите на засегнатото население.

Цел на компенсаторното отстраняване

1.1.3. Компенсаторно отстраняване се предприема, за да се компенсират междинните загуби на природни ресурси и услуги, чието възстановяване предстои. Това компенсиране се състои в допълнително подобряване на защитените естествени местообитания и видове или качеството на водите или на увреденото място, или на алтернативното място. Тук не се включват финансови компенсации за граждани.

1.2. Определяне на оздравителни мерки:

Определяне на първични оздравителни мерки

1.2.1. Разглеждат се опции, състоящи се от действия за пряко връщане на природните ресурси и услуги към базисното им състояние в ускорени срокове или чрез естествено възстановяване.

Определяне на допълнителни и компенсаторни оздравителни мерки

1.2.2. Когато се определя мащабът на допълнителните и компенсаторните оздравителни мерки, първо се разглеждат подходите за използване на еквивалентност "ресурс за ресурс" или "услуга за услуга". Съгласно тези подходи действията, които осигуряват природни ресурси и/или услуги от еднакъв тип, качество и количество като увредените, се разглеждат първи. Когато това не е възможно, се осигуряват алтернативни природни ресурси и/или услуги. Например занижаване на качеството може да бъде компенсирано с увеличаване на количеството оздравителни мерки.

1.2.3. Ако не е възможно да се използват избраните първо подходи "ресурс за ресурс" или "услуга за услуга", тогава се ползват техники за алтернативна оценка. Компетентният орган може да установи метода, например парична оценка, за определяне обсега на необходимите допълнителни и компенсаторни оздравителни мерки. Ако оценката на загубените ресурси и/или

услуги е изпълнима, но оценката на заместващите природни ресурси и/или услуги не може да бъде извършена в разумен срок или на разумна цена, тогава компетентният орган може да избере оздравителни мерки, чиято цена е еквивалентна на определената парична стойност на загубените природни ресурси и/или услуги.

Допълнителните и компенсаторните оздравителни мерки трябва да бъдат проектирани така, че да осигуряват допълнителни природни ресурси и/или услуги, за да отразят времевите предпочитания и времевия профил на оздравителните мерки. Например, колкото е по-дълъг периодът от време преди достигането на базисното състояние, толкова по-голямо е количеството на компенсаторните оздравителни мерки, които се предприемат (при равни други условия).

1.3. Избор на оздравителни опции:

1.3.1. Приемливите оздравителни опции трябва да се оценяват при използване на най-добри налични техники на базата на следните критерии:

- а) въздействие на всяка от опциите върху здравето и безопасността на гражданите;
- б) разходите по прилагане на опцията;
- в) вероятността за успех на всяка от опциите;
- г) степента, до която всяка от опциите ще предотврати бъдещи щети и ще избегне вторични щети при внедряването си;
- д) степента, до която всяка от опциите е от полза за всеки от компонентите на природния ресурс и/или услуга;
- е) степента, до която всяка от опциите взема предвид съответните социални, икономически и културни проблеми и други фактори, характерни за района;
- ж) времето, което ще е необходимо, за да бъде ефективно възстановяването на екологичните щети;
- з) степента, до която всяка от опциите постига възстановяването на обекта от екологичните щети;
- и) географската връзка с увредения обект.

1.3.2. Когато се оценяват различните идентифицирани оздравителни опции, могат да бъдат избрани първични оздравителни мерки, които не връщат напълно увредените води или защитени видове или естествени местообитания към базисното им състояние или които го възстановяват по-бавно. Решението може да бъде взето само ако природните ресурси и/или услуги, загубени на

първичния обект в резултат на решението, се компенсират чрез увеличаващи се допълнителни или компенсаторни действия, за да се осигури ниво, сходно на това на загубените природни ресурси и/или услуги. Такъв би бил случаят, например, когато равностойни природни ресурси и/или услуги могат да бъдат предоставени от другаде на по-ниска цена. Тези допълнителни оздравителни мерки се определят в съответствие с правилата, заложи в т. 1.2.2.

1.3.3. Независимо от правилата, предвидени в т. 1.3.2 и в съответствие с чл. 36, компетентният орган има право да реши, че няма да бъдат вземани по-нататъшни оздравителни мерки, ако:

а) вече предприетите оздравителни мерки гарантират, че повече не съществува значителен риск за оказване на отрицателно въздействие върху човешкото здраве, водите или защитени видове и естествени местообитания, и

б) разходите за оздравителните мерки, които трябва да бъдат взети, за да се достигне базисното състояние или сходно ниво, би било несъразмерно с очакваните екологични ползи.

2. Цели и критерии за отстраняване на щети върху почвата

Оценката за замърсяването на почвите и за наличието на риск се извършва

по реда на Наредбата за инвентаризацията и проучванията на площи със замърсена почва, необходимите възстановителни мерки, както и поддържането на реализираните възстановителни мероприятия (ДВ, бр. 15 от 2007 г.).

В случаите, когато в почвите има органични замърсители, може да се

приложи и естествено възстановяване на почвите в съответствие с критериите,

предвидени в Наредба 3 за норми относно допустимото съдържание на вредни вещества в почвата (обн., ДВ, бр. 36 от 1979 г.; изм., бр. 5 от 1996 г.,

бр. 54 от 1997 г., бр. 21 от 2000 г., бр. 39 от 2002 г.).

Предназначението на териториите и поземлените имоти се определя по реда

на чл. 7 и 8 от Закона за устройство на територията.